

Consideratii referitoare la costurile calitatii

BUCURESCU CONSTANTIN, Șef lucrări dr. ing. – UTCB

Quality costs in all conditions. In this paper, we propose a set of principles on whose behalf analysts can determine, to a large extent as better, best prices.

Abordarea sistemică a problemei calității și asigurarea ei pe tot parcursul procesului de producție, de la perioada stadiului de marketing la exploatare nu se poate lipsi de instrumentul controlului bănesc. Concepția modernă de conducere a calității pornește de la convingerea că în lupta pentru calitate acțiunile izolate nu sunt eficiente. Analiza economică, prin capacitatea ei de sinteză a unei mase mari de parametri de diferite esențe este un instrument obligatoriu în abordarea globală a problemei calității.

Gestiunea calității reprezintă modalitatea practică de conducere a calității pe baza costurilor acesteia. Ea nu este doar o procedură financiar-contabilă oarecare ci reprezintă o componentă obligatorie a conducerii industriale moderne.

Începutul gestiunii calității constă în determinarea costurilor și evidența acestora urmată de prelucrarea acestora până la obținerea unor indicatori sintetici care sunt supuși unei analize multicriteriale. În final, pe baza acestei analize, se trag concluzii asupra calității producției, se stabilesc acțiunile corective în cadrul procesului de producție și se evaluează eficiența măsurilor luate anterior.

Colectarea costurilor calității se realizează pe baza unui nomenclator detaliat și a unor proceduri foarte bine precizate.

Costurile se împart în două mari categorii:

- costuri pentru prevenirea și identificarea defectelor;
- costuri determinate de defectele propriu-zise.

Costurile pentru prevenirea defectelor sunt generate de acțiunile tehnice care au ca scop îmbunătățirea calității produselor sau metodelor de fabricație în scopul eliminării deficiențelor evidențiate de analizele anterioare ale calității. Aceste acțiuni includ: perfecționarea metodelor de verificare a calității, realizarea unor noi echipamente de încercări și cercetările pentru stabilirea obiectivă a nivelului de calitate a produselor proprii în raport cu produsele similare realizate de către alte firme:

Cheltuielile pentru identificarea defectelor cuprind costurile aferente activității aparatului de control tehnic de calitate începând cu recepția intrărilor pe tot fluxul tehnologic și terminând cu controlul final. O parte importantă a acestor cheltuieli revine repetării sistematice a probelor de omologare a produselor precum și a încercărilor de fiabilitate organizate pe standuri de probă sau în poligoane speciale. Tot în cadrul acestor costuri se înscriu și cheltuielile efectuate pentru creșterea calificării personalului angrenat în asigurarea calității pentru organizarea unor cursuri de însușire a sistemului calității sau alte forme de reciclare având ca subiect metodele moderne de verificare a calității.

Costurile determinate de defectele propriu-zise provin de la două surse diferite, după cum defectele, au fost sesizate la producător sau la beneficiar. În prima categorie sunt incluse în principal costurile pentru rebuturi dar și cele determinate de remedieri, resortări, întoarceri la standurile de probă etc.

În cea de-a doua categorie intră în primul rând cheltuielile rezultate în urma reclamațiilor beneficiarului, ca restabiliri sau înlocuiri de produse, expertize în cazul unor litigii, imobilizări precum și eventualele daune morale revendicate de beneficiar. O parte importantă a acestor cheltuieli o constituie costurile pentru activitățile de întreținere și reparații efectuate în perioada de garanție, activități efectuate de regulă în cadrul unui organism de „service“.

Analiza costurilor calității se realizează în trei moduri care se întregesc:

– primul mod constă în examinarea nivelului și structurii cheltuielilor pentru calitate;

Literatura de specialitate evidențiază o corelație strânsă între costul total al calității și valoarea producției marfă, acest raport variind între 0,5% și 25%, în funcție de complexitatea tehnică a produsului, valorile ridicate ale acestui raport referindu-se la domeniile de vârf.

Structura costurilor pentru calitate se exprimă prin raportul dintre cheltuielile pentru înlăturarea defectelor (costurile noncalității) și cheltuielile pentru prevenirea și identificarea acestor defecte. Specialiștii în domeniu consideră că raportul optim apare atunci când se cheltuiesc pentru noncalitate aproximativ la fel cât pentru prevenire, cu alte cuvinte când acest raport oscilează în jurul valorii 1. Dacă pentru defecte se cheltuiește mai mult decât pentru prevenirea și identificarea acestora se impun măsuri pentru îmbunătățirea calității. Dacă însă raportul este subunitar se spune că ne aflăm în așa-numita „zonă a perfecționismului“ zonă în care se impune examinarea cheltuielilor pentru prevenirea și identificarea defectelor în vederea diminuării acestora în acest fel determinând reducerea cheltuielilor totale pentru calitate.

Este posibil, în anumite situații, ca rezultatul sec al calculului să vină în contradicție cu situația reală a unei firme. Astfel, deși rezultatele obținute într-o anumită perioadă de timp plasează firma în zona perfecționismului aceasta se confruntă cu reclamații dure provenite de la beneficiar sau cu coeficienți ridicați de rebuturi. Într-o astfel de situație este obligatorie examinarea critică a sistemului de evidență a costurilor, în special, corectitudinea înregistrărilor privind reparațiile efectuate în termenul de garanție, respectiv respingerile de la liniile de testare – încercare.

– al doilea mod de analiză a costurilor calității îl constituie studiul evoluției în timp a acestora. Aceste grafice de evoluție indică sugestiv sensibilitatea și capacitatea reglatoare a costurilor pentru calitate. Astfel, unei creșteri a

cheltuielilor pentru prevenire într-o anumită perioadă de timp îi corespunde o reducere a cheltuielilor pentru înlăturarea defectelor într-o perioadă următoare după cum stabilizarea curbei cheltuielilor pentru defecte impune aplicarea promptă a unor măsuri ferme pentru prevenirea acestora.

– modul al treilea de analiză se bazează pe distribuirea cheltuielilor pe cauze. Pentru aceasta se identifică locurile de muncă (secții, ateliere, posturi de lucru) care au avut cele mai mari contribuții la generarea costurilor, precum și operațiile tehnologice, procedurile de control sau materiile prime și semifabricatele implicate. Rezultatele acestei analize se sintetizează în diagrame PARETO menționându-se ponderile costurilor în ordine descrescătoare, pe cauze.

Rezultatele celor trei moduri de analiză constituie baza ideală pentru orientarea planurilor de măsuri în vederea eliminării cheltuielilor generate de noncalitate și a reducerii cheltuielilor totale pentru calitate.

Efectele economice globale, susceptibile a fi obținute pe această cale pot fi apreciabile datorită faptului că cheltuielile normale pentru calitate, într-o întreprindere de vârf, sunt de același ordin de mărime cu beneficiul. Așadar, o reducere de câteva procente a costurilor pentru calitate va determina o creștere cu tot atâtea procente a beneficiului. Concluzia care se impune este că reducerea cheltuielilor pentru calitate determinată de măsuri direcționate de analiza costurilor calității nu poate fi neglijată în cadrul unei strategii globale orientate spre competitivitate și eficiență.

Bibliografie

- [1] CIUREA,S; DRAGULESCU, N.-*Managementul calitatii totale*, Editura Economica, 1995
- [2] CRISAN,I- *Catre o industrie competitiva*, Editura Humanitas,1991
- [3] MITONNEAU, H- *Initiere in auditul calitatii*, Editura Niculescu, 2000